

ILLUSTRATIE: RHONALD BLOMMESTIJN

Hoe tekort van de overheid kan dalen zonder dat belastingen nog hoger moeten worden

Maak geloofwaardige belofte om AOW-leeftijd geleidelijk verder te verhogen en kijk naar aftrekposten

Eduard Bomhoff

Memo aan de Europese Unie: Natuurlijk is het gênant dat een van de rijkste lidstaten vijf jaar na het begin van de crisis nog worstelt met het tekort op de begroting. Maar Nederland heeft twee excuses: wij hadden de gewoonte dat burgers een hypotheek konden nemen voor méér dan de waarde van hun nieuwe huis. Dat hebben we nu bij wet verboden. En Nederland had een president van de Nederlandsche Bank (DNB) die simultaan ING en ABN Amro aanmoedigde om hard te groeien. En dus leenden ING en ABN Amro roekeloos kort geld in het buitenland, en toen dat geld opdroogde moest de overheid met belastinggeld allebei de banken redden. Die megalomane president van DNB is vervangen.

Gelukkig heeft Nederland wel het rijkste pensioenstelsel van de eurozone. Collectief is Nederland daarom weer rijker dan Oostenrijk, Finland en Duitsland, ook al hebben die landen een lagere staatsschuld en een kleinere tekort. Daarom hoeven wij ons niet te laten voorschrijven door Brussel in welk tempo wij het tekort terugbrengen onder de norm van 3%.

Memo aan onszelf:
Wie er tevreden mee is de bezuinigingen

neer te leggen bij de medewerkers van de thuiszorg, kan gewoon contributie blijven storten aan de PvdA. En wie akkoord gaat met voorstellen uit de Miljoenennota waardoor de hogere inkomens in feite onder een tarief van 59% komen is welkom bij de VVD. Maar steeds meer Nederlanders zoeken hun toevlucht aan de rand van links en rechts, en dat is jammer en niet nodig, want in het midden is nog steeds een betere oplossing voor onze begrotingsproblemen.

Hier zijn twee oude voorstellen van prof. Martin Feldstein van Harvard, vele jaren voorzitter van het grootste researchnetwerk van Amerikaanse economen, vertaald naar onze situatie in Nederland. Feldstein legt uit dat er twee manieren zijn om snel en geloofwaardig een tekort weg te werken zonder de bestedingen zo hard te raken dat de economie nog verder afzakt — precies dus wat Nederland nodig heeft.

Een: maak een geloofwaardige belofte om de AOW-leeftijd geleidelijk verder te verhogen tot 70 jaar. De levensverwachting neemt ieder jaar nog met 2-3 maanden toe, en dus is het logisch en billijk om de AOW-leeftijd ook per jaar met twee maanden te blijven verhogen

Voorstellen van Feldstein leiden tot een beter tijdspad voor de schuld en steunen op een sterke logica

en niet te stoppen bij 67 jaar. Bij een AOW-leeftijd van 70 kan de gemiddelde Nederlander nog steeds 16 jaar genieten van pensioen en AOW, waarmee deze niet slechter af is dan de vorige generatie. De besparing op termijn van het doortrekken van de AOW-leeftijd is tussen 0,5% en 1% van het bruto binnenslands product.

Twee: voer een maximum in voor het voordeel van alle aftrekposten in de belasting, met uitzondering van de giftenaftrek. Is dat maximum bijvoorbeeld 5% van het inkomen, dan mogen alle aftrekposten tezamen (behalve dus de giftenaftrek) nog een voordeel opleveren van minder te betalen belasting van €2500 bij een inkomen van €50.000. Bij een tarief van 42% is dat een maximaal toegestane aftrekpost van €5952. Alleen de betaalde rente op een hypotheek voor zover nóg hoger dan dat bedrag zou niet meer aftrekbaar zijn. Waar het om gaat is een plafond voor de aftrekposten van de hoogste inkomens.

Op dit moment profiteert de tien procent van de Nederlanders aan de top van een belastingvoordeel van €4,3 mrd door de renteaftrek; dat is €500 per persoon per maand. Als een simpel plafond voor de aftrekposten dat bedrag kan halveren is dat geen groot offer voor de welgestelden, maar een belangrijke hulp voor de financiën van de gemeenschap.

Het tekort van de overheid daalt, zonder dat een tarief in de belasting nog hoger moet worden, en de opbrengst van

Feldsteins voorstel is veel hoger dan die met de huidige Nederlandse plannen. Ook verdwijnen alle complicaties waar fiscalisten, banken en Belastingdienst nu mee tobben over de vorm van de hypotheek en het tempo van aflossen.

Feldstein geldt in de Verenigde Staten als een reus van het establishment. Niet iemand die luchtig schrijft over tekort en schuld. Zijn twee voorstellen garanderen een beter tijdspad voor de schuld en steunen op een sterke logica. We leven gemiddeld langer en kunnen dus de overgang van werken naar pensionering mee laten groeien met de levensverwachting. En als de overheid een tekort heeft, is het zinvol om eerst te kijken naar de tax expenditures, dat zijn maatregelen die erg lijken op subsidies maar verstopt zijn in de aftrekregels van de belastingen.

Belastingbetalers hebben hun bestedingen in het verleden aangepast om daar maximaal van te profiteren (bijvoorbeeld door een hoge hypotheek) en de overheid kan nu het tekort reduceren door die kunstmatige verstoringen minder te subsidiëren. Gênante, knullige, slecht uitgewerkte en ongeloofwaardige bezuinigingen kunnen dan van tafel.

Eduard Bomhoff is hoogleraar economie aan Monash University met standplaats Kuala Lumpur, Maleisië. Zijn oratie aan de Erasmus Universiteit in 1982 had als titel 'De Kunst van het Bezuinigen'.